

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

6 juli 2001

HOORZITTING

**over de studie “Begeleid wonen : van appendix naar ruggengraat van de thuislozenzorg ?
Resultaten van de behoeftepeiling begeleid wonen in het algemeen welzijnswerk”**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Veerle Declercq**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Paul Van Malderen ;

de heren Frans De Cock, Freddy Feytons, André Moreau, Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

mevrouw Margriet Hermans.

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door de heer Danny Lescrauwaet, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk	4
2. Bespreking	6
Bijlagen	10

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen hield op 21 juni 2001 een hoorzitting over de studie “Begeleid wonen : van appendix naar ruggengraat van de thuislozenzorg ? Resultaten van de behoeftepeiling begeleid wonen in het algemeen welzijnswerk”, uitgevoerd door het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, in samenwerking met de kabinetten voor Welzijn en Huisvesting. De heer Danny Lescrauwaet, van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, kwam de studie toelichten.

1. Uiteenzetting door de heer Danny Lescrauwaet, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk

De heer Danny Lescrauwaet, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk : Het Vlaamse regeerakkoord spreekt over de verruiming van het begeleid wonen en de woonbegeleiding, en belooft terzake initiatieven vanwege de Vlaamse regering. Onze studie sluit daarbij aan. De thuislozenzorg hoort thuis binnen het algemeen welzijnswerk (AWW).

Jaarlijks worden in Vlaanderen 12.000 thuislozen opgevangen in een van de residentiële deelwerkingen van de centra algemeen welzijnswerk (CAW). Elk jaar zijn er 10.000 nieuwe opnames. Veertig procent is jonger dan 30 jaar. De helft van hen zijn mannen, terwijl de vrouwen 28 procent uitmaken. Die laatsten zijn vaak vergezeld door kinderen, die op die manier 20 procent van de opnames voor hun rekening nemen, wat neerkomt op 2000 kinderen per jaar. Meestal worden ze opgenomen in vluchthuizen en vrouwenopvangcentra, veelal na partnergeweld. Zeventien procent van de thuislozen is niet-Belg. In werkelijkheid ligt dat cijfer echter hoger, zeker in de steden, waar migranten en asielzoekers bijvoorbeeld de helft van de opnames in vrouwenopvangcentra uitmaken.

Vierendertig procent van de thuislozen heeft bij opname geen inkomen, terwijl 51 procent een uitkering heeft.

De gemiddelde bezettingsgraad en verblijfsduur bedragen respectievelijk 82 procent en 54 dagen. Die laatste getallen moet men als volgt interpreteren. Van zodra een opvangcentrum een bezettingsgraad van 90 procent nadert, dan betekent dit dat men 2 dagen op 3 vol zit. Door het gebrek aan doorstromingsmogelijkheden slijt de sector langzaam dicht.

De studie moet in de context gezien worden van de vernieuwing en verandering van de thuislozenzorg. Daarbij worden de volgende prioriteiten naar voren geschoven : betere toegankelijkheid van de sociale huisvesting door voorrang bij toekenning van woningen en door een verbetering van het huurtoelagesysteem ; verruiming van het begeleid wonen met 2000 plaatsen ; uitbouw van het zorgwonen voor oudere en zorgbehoevende thuislozen (sinds 2000, en voor het eerst in de begroting 2001) ; uitbouw van dagcentra voor ambulante in de plaats van residentiële opvang van thuislozen ; aanpassing van het dagprijssysteem ; een opvangregeling voor mensen zonder papieren.

Het onderzoek ging uit van de volgende probleemstelling. Begeleid wonen werd nooit ten volle uitgebouwd. Na de erkenning in het begin van de jaren negentig ging het beleid zich concentreren op de hervorming van de hele sector algemeen welzijnswerk. De verdere uitbouw van de werkvorm begeleid wonen kreeg minder aandacht. Tegelijk werd in dezelfde periode, meer bepaald in 1993, de wet op de landloperij afgeschaft. Het publiek van de voormalige kolonies voor landlopers kwam sindsdien in de thuislozenzorg terecht, zowel de effectieve inwoners als degenen die ertoe voorbestemd waren. Die laatsten zijn diegenen die niet meteen het perspectief hebben om zelfstandig wonen te realiseren. Het is niet toevallig dat wij ons net nu zijn gaan toeleggen op de uitbouw van zorgwonen voor oudere en zorgbehoevende thuislozen, want ook de ouderenafdeling in Wortel is er niet meer.

Het gevolg van deze ontwikkelingen is dat er te weinig mensen doorstromen, zodat de centra dichtslibben. De problemen worden ook steeds uiteenloper en complexer. De bestaande opvangconcepten volstaan niet meer. De kandidaten zijn zodanig verschillend van elkaar dat het werken in leefgroepen niet langer evident is. Verslavingsproblemen vormen een voorbeeld. Er zijn niet langer alleen alcoholverslaafden, maar ook verslaafden aan medicatie en drugs. Het is niet evident om hen te dwingen tot groepsleven. De toenemende culturele verscheidenheid vormt een ander voorbeeld. Bij de instroom van Belgen en traditionele migranten, zijn inmiddels ook asielzoekers en mensen zonder papieren gekomen.

We hebben in ons onderzoek ook getracht een toekomstvisie te geven. Een eerste vaststelling is dat begeleid wonen geschikter is om voor thuislozen de gepaste oplossing aan te kunnen bieden. Bij opvang in leefgroepen van een opvangcentrum doet men immers een dubbele toetsing. Men kijkt niet alleen naar wat het probleem is, maar men onder-

zoekt ook of de thuisloze opvangbaar is in functie van de andere leden van de groep. Dat beperkt de mogelijkheden. Bij begeleid wonen is er die dubbele toetsing niet.

Thuisloosheid heeft voorts essentieel te maken met een gebrek aan zowel familiale als maatschappelijke bindingen. Begeleid wonen is beter ingebed in de lokale gemeenschap en kan dus beter bijdragen tot het herstel van die sociale bindingen van de thuisloze.

De Vlaamse Gemeenschap heeft thuisloosheid tot nogtoe vrijwel steeds benaderd vanuit Welzijn alleen, terwijl die problemen zich situeren op de grens van zorg of Welzijn én wonen of Huisvesting. Samenwerking tussen beide beleidsdomeinen is dus aangewezen en in het buitenland is dat al vaker het geval.

Door de huidige organisatie van de opvang van thuislozen is de doorstroming van mensen niet zoals het hoort te zijn. Het gebeurt momenteel niet efficiënt zodat de bewoners van de opvangcentra teveel de kansen belemmeren van anderen om binnen te komen. De opvangcentra kunnen daardoor minder hun kernopdrachten of datgene wat ze eigenlijk moeten doen, uitvoeren.

Wat hebben we in ons onderzoek nu juist gedaan? Ten eerste hebben we gekeken wat er in Europa aanwezig is en hoe het wordt georganiseerd.

We stellen daarbij een scheidingslijn vast tussen de Scandinavische landen, Duitsland en Groot-Brittannië waar begeleid wonen de belangrijkste vorm van opvang is. In de meer zuidelijke Europese landen bestaat begeleid wonen nauwelijks. België of Vlaanderen, Oostenrijk en Italië bevinden zich op de grens van die twee vormen van opvang. Begeleid wonen is er uitgebouwd maar domineert niet echt.

We hebben ook het bestaande aanbod in Vlaanderen bekeken. We hebben nagegaan hoe het is geëvolueerd en het begeleid wonen zelf doorgelicht. Ten slotte hebben we ook een kwantitatieve behoeftepeiling en een kwalitatieve behoeftepeiling gedaan.

Wat de evolutie betreft van het aanbod voor de opvang van thuislozen naar werkvorm, zien we een stijging tussen 1995 en 2000 van 2095 naar meer dan 2500 opvangplaatsen. Die evolutie is verklaarbaar doordat er momenteel anders wordt geteld. In 1995 werden de niet-erkende opvangplaatsen ge-

woonweg niet meegerekend, terwijl dit nu wel het geval is.

Via het Sociaal Impulsfonds (SIF) hebben bovendien heel wat CAW's bijkomende plaatsen uitgebouwd voor begeleid wonen. Ook zijn er vrijwillige reconversies gebeurd door de CAW's binnen de enveloppenfinanciering van die organisaties, en zijn er andere opvangvormen gegroeid.

Uitgedrukt in cijfers zien we dat opvang van mannen in 1995 nog ruim 43 procent bedroeg, terwijl dit in 2000 is gedaald tot goed een derde van de totale opvangcapaciteit.

Het begeleid wonen daarentegen is gestegen van een aandeel van 16,5 naar 30,4 procent en bekleedt daarmee in 2000 de eerste plaats, net voor de opvang van alleenstaande mannen. Een nieuwe werkvorm die duidelijke groei heeft gekend, is het begeleid zelfstandig wonen van jongvolwassenen. Voor jongvolwassenen is het aantal opvangplaatsen verdriedubbeld (zie bijlage).

In ons onderzoek hebben we ook een doorlichting gedaan van het begeleid wonen zelf. Het aantal aanvragen voor opname bedroeg vorig jaar 1606, terwijl het aantal effectieve opnames slechts gemiddeld 400 per jaar bedraagt. Slechts één derde van de aanvragen voor begeleid wonen komt voort uit verwijzingen vanuit de opvangcentra. Dat betekent dat er een breed opnamebeleid is. Het wijst er ook op dat het begeleid wonen slechts in beperkte mate bijdraagt tot het oplossen van het probleem van de opvangcentra, die door gebrek aan uitstroom dreigen dicht te slibben.

De meeste aanvragen of meer dan een derde gebeuren vanuit een veelzijdige sociale problematiek. Verslavingsproblemen zijn goed voor een kwart van de aanvragen, terwijl een vijfde met psychiatrische problemen zit en nog eens een klein vijfde laagbegaafd is of een mentale handicap heeft (zie bijlage).

Die cijfers wijzen erop dat de uitstroom vanuit andere zorgsectoren naar het begeleid wonen vrij aanzienlijk is. Het gaat daarbij meestal om mensen die zich op de grens bevinden, bijvoorbeeld psychiatrische patiënten of mensen met een mentale handicap die zich net nog te goed voelen voor de klassieke opvangstructuren of daar niet meer aan hun trekken komen.

Jaarlijks is er een uitstroom van 300 cliënten. Van hen gaat de helft vervolgens alleen wonen of samenwonen. Zeven procent keert terug naar een

opvangcentrum. De heropname van cliënten in een structuur van begeleid wonen of het aantal cliënten dat hervalt, is lager dan 5 procent. Dat betekent dat het begeleid wonen toch een efficiënte vorm van opvang is.

Op vlak van kwantitatieve behoeften stellen wij voornamelijk een tekort aan opvangplaatsen vast in het begeleid wonen. Wij becijferden dit tekort op 2000 opvangplaatsen aan de hand van de uitstroombehoeften van de opvangcentra voor thuislozen, bovenop de kleine 1000 die er al zijn. De gemiddelde verblijfsduur in het begeleid wonen en wat men bijgevolg aan bijkomende plaatsen nodig heeft om die uitstroom te kunnen opvangen, brengt ons bij het getal 2000.

Momenteel wordt 30 procent van de opvangplaatsen in de opvangcentra ingenomen door thuislozen die eigenlijk beter opgevangen zouden worden in het begeleid wonen. De centra stellen zelf dat die personen thuishoren in het begeleid wonen. Uit bevraging van vorig jaar blijkt dat de doorstroming vanuit de thuislozenzorg naar de sociale huisvesting bijna onbestaande is. Slechts 4 procent van de thuislozen kon doorstromen naar een sociale woning. De centra gaven aan dat meer de helft van de mensen veel sneller had kunnen doorstromen omdat ze zelfstandig kunnen wonen. Het gemiddelde ligt zeker voor vrouwen en koppels nog hoger. Die mensen beschikken over de vaardigheid om zelfstandig te wonen. Bij de mannen ligt het percentage rond de 40 procent, bij de vrouwen rond de 60 procent.

Tot slot geef ik een overzicht van wat wij zien als beleidsvoorstellen en strategie vanuit de resultaten. Op korte termijn, tussen dit en volgend jaar, zou de Vlaamse regering een meerjarenprogramma en -begroting kunnen opstellen om dat tekort weg te werken. Wij stellen voor impulsen te geven aan een aantal proefregio's om woonbegeleiding uit te bouwen in samenwerking met algemeen welzijnswerk en actoren uit de huisvestingssector, zoals huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren. Dit kan leiden tot de verbetering van de toegankelijkheid van de sociale huisvesting, verruiming van het begeleid wonen via het wonen buiten het socialehuurstelsel of via samenwerking met sociale verhuurkantoren. Rond deze mogelijkheid is vorig jaar regelgeving vastgelegd. Daardoor kunnen huisvestingsmaatschappijen woningen verhuren aan welzijnsorganisaties, die zij dan weer doorverhuren aan hun cliënteel. Wij stellen ook voor om samen te werken rond woonbegeleiding van sociale huurders. Hierin zien we een preventieve mogelijkheid om uitdrijvingen en bijgevolg opnames

in de thuislozenzorg te voorkomen. Lokaal zou er kunnen gewerkt worden aan een samenwerkingsmodel.

Concreet stellen wij voor dat de CAW's in de proefregio's een impuls krijgen, en middelen om in samenwerking met die huisvestingsactoren over een samenwerkingsakkoord te onderhandelen rond vier actiemogelijkheden. Wij zien begeleid wonen niet alleen als een traject na een verblijf in een opvangcentrum, maar ook als een alternatief voor opvang in leefgroepen in een centrum. Wij zijn voorstander van reconversie, hoewel die een aantal leemtes vertoont. Elk CAW reconverteert op zich maar verzuimt na te kijken of er geen onbedoelde neveneffecten ontstaan. Ook de administratie volgt dit niet op. Bijvoorbeeld in West-Vlaanderen voerden tal van CAW's reconversies door met een tekort aan opvangplaatsen in de mannenopvang als gevolg. Niemand bewaakt nog een overzicht over het geheel. De sector moet tot een aantal afspraken komen rond reconversie.

Wij vragen aan de minister van Huisvesting een aanpassing van de regeling voor huurtoelages om begeleid samenwonen mogelijk te maken. Wij vragen ook de schrapping van de periode van 6 maanden die als voorwaarde wordt gesteld voor de huurtoelage van daklozen. Dergelijke voorwaarde belemmert de doorstroming naar Huisvesting.

Het perspectief op lange termijn zou een meer structurele samenwerking tussen welzijnswerk en de sociale huisvesting moeten bieden. Dat kan gerealiseerd worden in een concept woonzorgregio's. De structurele samenwerking en het wederzijds afstemmen van beleidsplannen zou lokaal moeten gebeuren. Momenteel bouwt sociale huisvesting lokaal zijn programmering uit. Ook met andere sectoren, bijvoorbeeld gehandicaptenzorg of ouderenzorg, zou structureel kunnen samengewerkt worden. Wij stellen voor te starten met een aantal kortetermijnacties om te zien hoe de samenwerking loopt, om dan te komen tot de uitbouw van een meer structureel concept.

2. Bespreking

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Bij reconversie stel ik vast dat er iets moet worden afgebouwd om met die middelen iets anders op te bouwen. U pleit ervoor om het residentiële algemene welzijnswerk ook uit te bouwen naast het andere. Ik denk dat begeleid wonen een goede zaak is. Ik stel mij wel vragen rond de terminologie ; begeleid wonen, beschermd wonen, beschut wonen, worden zowel

gebruikt in algemeen welzijnswerk als bij gehandicapten en psychiatrie, ouderenzorg en bij federale initiatieven. Misschien kan de verantwoordelijke minister zorgen voor meer duidelijkheid.

Er moet ook voor gezorgd worden dat men niet overgaat van het ene naar het andere systeem omdat het financieel voordeliger is. Mentaal gehandicapten met VFSIPH-erkenning kunnen ook terecht bij het begeleid wonen. Hoe gaan we daarmee om ?

U zegt dat het hervallen maar 5 procent bedraagt bij begeleid wonen. Anderzijds is de doorstroming niet groot. Waarschijnlijk creëren we iets waarbij 90 procent blijft zitten. We moeten een evenwicht tot stand brengen en geen nieuwe sector uitbouwen.

Blijkt uit uw studie welke regio's als proefregio in aanmerking komen ? Theoretisch lijkt het mij interessant om zowel een grootstad als gewone gemeenten hierin op te nemen omdat problematiek en aanbod anders zijn.

Vermits sociale verhuurkantoren pas 4 jaar bestaan, beschikken we misschien nog over te weinig gegevens. Mij lijkt dat toch een betere denkweg dan sociale huisvestingsmaatschappijen die vaak een andere doelstelling hebben dan algemeen welzijnswerk. Hoe ziet u de samenwerking met sociale woningbouw in de proefregio's, want daar zijn ook wachtlijsten ? Zal men voorrang geven aan deze groep die begeleiding heeft ?

Mevrouw Veerle Declercq : De waaier voor begeleid wonen moet zo breed mogelijk zijn. OCMW's spelen daarin een belangrijke rol omdat zij voor veel mensen een woning zoeken. Hoe vinden jongeren en kinderen een plaats ? Gaan zij naar school ? Vormen vakanties voor de thuisloze kinderen nog altijd een probleem ? Het aantal thuisloze ouderen loopt ook op. In Nederland bestaat een sociaal hotel waar ouderen kunnen wonen binnen een minimum van afspraken. Heeft u ideeën hier rond ?

Mevrouw Sonja Becq : Slechts 4 procent van de thuislozen kon doorstromen naar sociale huisvesting. Heeft dat alleen te maken met onvoldoende plaatsen of spelen er nog andere elementen mee ? Ik vind de band met huisvesting heel belangrijk. Vormt de sociale mix een remmende factor ? Stelt u minder thuisloosheid vast waar leefprojecten bestaan waar de bewoners begeleid worden ? Theoretisch bestaat die preventieve maatregel, doch hij is niet overal uitgewerkt. Vraag is van waar de mid-

delen moeten komen : vanuit sociale huisvesting, vanuit SIF-gelden ?

Mevrouw Ria Van den Heuvel : Moeten sociale huisvestingsmaatschappijen begeleiden ? Indien ja, welke vorm moet de begeleiding aannemen ?

De heer Danny Lescrauwaet : Vroeger was er een aparte regelgeving en bijgevolg ook begripsomschrijving voor alle werkvormen. Door de regelgeving op het AWW is dat weggevallen. Momenteel maken we een onderscheid tussen opvangvormen, waar een dagprijsstelsel wordt gehanteerd, en woonvormen, waar we werken met huur- en begeleidingscontracten. Voorbeelden van opvangvormen zijn crisiscentra, vrouwen- of mannenopvangcentra. Hier wordt gewerkt met een dagprijsstelsel. De nadruk ligt op hulpverlening en het tijdelijk huisvesten van mensen is daar een afgeleide van. Begeleid wonen valt juridisch onder de huurwetgeving, hetzij onder het privaat of sociaal huurstelsel, en bijgevolg vinden wij, gezien het recht op wonen, dat mensen daar een huurcontract en een begeleidingscontract moeten hebben. Het is echter niet in alle beschutte woonvormen zo geregeld. Zo denken wij dat er een onderscheid kan gemaakt worden tussen opvang en woonvormen.

De aanleiding om reconversies door te voeren in een CAW, is de behoefte om een andere werkvorm te hanteren of omdat de huidige werking niet meer haalbaar is. Een bepaald centrum heeft bijvoorbeeld moeite om permanenties te blijven vervullen en ze reconverteren dat dan naar iets anders. Daarbij worden geen regels gevolgd om na te gaan of de groep mensen die eerst werd opgevangen, ook in het nieuw model terecht kan. Bijgevolg ontstaan er afschuifeffecten. Vermits er nog geen programmering is voor het AWW, is er niemand die nog kan nagaan of er daardoor in bepaalde regio's tekorten ontstaan. De toetsing door de administratie blijft beperkt tot nagaan of het beleidsplan van elk centrum conform de opdracht is. Niemand kijkt momenteel het geheel na. Vandaar zijn leemtes ontstaan. Er zouden minstens binnen de sector zelf een aantal afspraken moeten gemaakt worden.

Sociale huisvestingsmaatschappijen en socialeverhuurkantoren zijn voor ons evenwaardige partners. Beide ressorteren onder de Vlaamse Wooncode, waarin staat dat er aandacht moet gaan naar de meest behoeftige gezinnen en alleenstaanden. Momenteel werken we meer samen met socialeverhuurkantoren. Dat is omdat zij vanuit de welzijnssector zijn gegroeid. Samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappijen is even belangrijk. Samenwerking is mogelijk op verschillende vlakken :

bij begeleid wonen, woonbegeleiding van sociale huurders, maar ook voor huren buiten het sociaal huurstelsel. Wij denken dat we moeten zoeken naar scenario's waar we allen voordeel bij hebben. Samenwerking kan maar renderen als voor beide partijen kosten en baten in evenwicht zijn. Een aantal socialehuisvestingsmaatschappijen zijn vragende partij om voor de woonbegeleiding van sociale huurders, mensen met huurachterstallen of met sociale problemen, enzovoort, met het AWW samen te werken. Dat kan gebeuren vanuit ieders kerntaken. De kerntaak van het AWW is mensen begeleiden. De kerntaak van de huisvestingssector is voorzien in woningen. Men moet lokaal onderhandelen over een evenwaardige samenwerkingsbasis voor de betrokken partijen.

Wat betreft de proefregio's hebben wij geadviseerd om de regio's te kiezen waar uit het onderzoek voldoende behoeftes blijken en waar al een vorm van samenwerking met de sociale huisvesting bestaat. Dergelijke regio's zijn beperkt, maar toch bestaan ze.

In de vrouwenopvangcentra gaat speciale aandacht naar de opvang van kinderen. Kinderen worden voor een deel als cliënt beschouwd, alhoewel ze mee opgenomen worden met de ouders. Vaak is die aandacht te beperkt. De gemiddelde omkaderingsnorm in een opvangcentrum voor vrouwen is 1 begeleider per 4,5 opvangplaatsen, in opvangcentra voor mannen is dat 1 begeleider per 5 opvangplaatsen. Wij krijgen vragen vanuit de vrouwenopvangcentra om aandacht te besteden aan de specifieke opvang van kinderen. Het essentiële probleem voor die centra is de hoge opnamedruk waarmee zij geconfronteerd worden. Zij hebben een bezettingspercentage van 90 procent en meer. Hierdoor kunnen zij niet tegemoetkomen aan alle opnamevragen. Daardoor kan partnergeweld bestendig worden. Wij willen niet zozeer dat er opvangplaatsen bijkomen, maar, waar mogelijk, een betere doorstroming naar de sociale huisvesting. Voor de mensen die niet zelfstandig kunnen wonen, zou er een verruiming moeten komen van het begeleid wonen.

In Nederland bestaan sociale pensions voor oudere thuislozen. In Vlaanderen is de term pension beschermd door de wetgeving op het hotelwezen, waarin staat dat deze term enkel kan slaan op toeristische overnachtingsmogelijkheden met commerciële doeleinden. We trachten de opvang van ouderen en de zorgbehoevende thuislozen uit te bouwen vanuit en te integreren in het begeleid wonen. Zo kunnen zorgbehoevende thuislozen samenwonen met cliënten die iets meer valide zijn.

Mevrouw Veerle Declercq : Zijn er in Vlaanderen zwerfkinderen, kinderen die nergens terecht kunnen ? Ik denk hierbij vooral aan allochtone kinderen.

De heer Danny Lescrauwaet : Zij komen niet vaak in opvangcentra voor thuislozen terecht. Er is wel het probleem van de niet-begeleide minderjarige asielzoekers. Dat is een apart probleem.

Er zijn zwerfkinderen in steden, maar vaak hebben zij wel ouders en een woonst, maar gaan ze niet normaal naar school. In steden zijn daarom aangepaste opvanginitiatieven nodig. Ik denk hierbij aan dagcentra. Er zijn waarschijnlijk geen kinderen, die dag en nacht buiten rondzwerven.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijn vraag ging eerder over het onderscheid tussen de ambulante opvangvormen. Het onderscheid tussen beschermd, beschermt, begeleid en andere vormen van wonen is niet meer duidelijk, ook niet voor cliënten en hulpverleners.

Bij deze vorm van wonen wordt dagopvang meer en meer belangrijk. Binnen welk kader wordt dat momenteel gefinancierd ?

De heer Danny Lescrauwaet : De dagopvangcentra, die wij momenteel aan het uitbouwen zijn, worden gefinancierd met lokale fondsen of door herschikkingen binnen de enveloppen van de centra. Ongeveer de helft van de CAW's hebben momenteel een dagopvangcentrum en zij financieren dat op voornoemde manier.

Dat zo weinig thuislozen doorstromen naar de sociale huisvesting ligt in de eerste plaats aan de wachtlijsten in de sociale huisvesting. Die maken het de thuisloze extra moeilijk, omdat hij zich in afwachting gedurende pakweg een tot twee jaar moet richten op de dure privé-markt en telkens met alweer te dure verhuizingkosten zit. Het is daarom dat het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk pleit voor de opname van thuisloosheid in de prioriteitenlijst. Thuislozen moeten voorrang krijgen bij de toewijzing van sociale woningen. Er is nog geen wettelijke verplichting terzake, maar het huidige socialehuisvestingsbesluit bevat wel al een compromis. Dat bestaat erin dat men voor de thuislozen een afwijking kan vragen via het OCMW. Als bij de evaluatie op het einde van het jaar blijkt dat die regeling niet effectief genoeg is, zou de minister volgens zijn kabinet bereid zijn voor een wettelijke prioriteit te zorgen.

Wat de sociale begeleiding betreft, dat is een kerntaak van het algemeen welzijnswerk. Wij beschikken in deze over de nodige deskundigheid en capaciteit. Huisvesting zelf en het onderhoud daarvan is dan weer een kerntaak voor de sector huisvesting. Het is wel wenselijk dat beide samenwerken.

De voorzitter : Ligt dat dan zo moeilijk ?

De heer Danny Lescrauwaet : Ja. Men heeft daar weinig ervaring mee, de traditie is er niet. Bovendien is er ook geen kader voor lokale samenwerking op dat vlak. Het wantrouwen vanwege de sector huisvesting ten aanzien van de thuislozen is groot.

Die negatieve beeldvorming kan alleen door communicatie bijgesteld worden. Ik geloof wel in de mogelijkheid van een gunstige evolutie en zie daarvan nu al de eerste tekenen. Sinds vorig jaar is er bijvoorbeeld wel overleg met Huisvesting en met de huisvestingsmaatschappijen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Een van de kortetermijnvoorstellen van het steunpunt is de organisatie van proefprojecten in de periode 2001-2002. Is het mogelijk om dat dit jaar al te realiseren binnen de huidige structuren ? Is logistieke verandering wenselijk ? Hoeveel kost een dergelijk proefproject ?

De heer Danny Lescrauwaet : Wij wensen dat in de begroting 2002 middelen worden uitgetrokken voor proefregio's. Daarnaast moeten ook een meerjarenprogramma en een meerjarenbegroting worden opgesteld. In het najaar kan men dan met de voorbereiding beginnen, zodat de projecten effectief van start kunnen gaan op 1 januari 2002. Men moet immers vooraf onderzoeken of de lokale actoren kunnen komen tot een samenwerkingsakkoord.

De verslaggever,

Veerle DECLERCQ

De voorzitter,

Patricia CEYSENS

BIJLAGEN

STEUNPUNT ALGEMEEN WELZIJNSWERK

Evolutie in het aanbod

Evolutie van het aanbod naar werkvorm				
jaar	1995	2000	1995	2000
crisisopvang	96	130	4,6	5,2
mannenopvang	910	710	43,4	28,1
gemengde opvang	123	124	5,9	4,9
vrouwenopvang	415	405	19,8	16,1
jongerenopvang	165	136	7,9	5,4
nachtopvang		33	0,0	1,3
dagopvang			0,0	0,0
begeleid wonen	346	766	16,5	30,4
Bzw jongvolwassen.	40	126	1,9	5,0
Pensionwonen		78	0,0	3,1
Mobiel werken			0,0	0,0
andere		15	0,0	0,6
totaal	2095	2523	100,	100,

Doorlichting bewo

- 1. Aantal opname aanvragen bewo in 2000 : 1606**

- 2. Gemiddeld aantal opnames op jaarbasis : 383**

- 3. Breed opnamebeleid , slechts 29 % verwijzingen vanuit opvangcentra**

- 4. Cliëntprofiel bewo :**
 - 25 % verslavingsproblematieken**
 - 20 % psychiatrische problematieken**
 - 17 % laagbegaafd of mentale handicap**
 - 32 % multiple sociale problematiek**

- 5. Jaarlijkse uitstroom van 300 cliënten :**
 - 49 % gaat alleen- of samenwonen**
 - 7 % terug naar opvangcentrum**

- 6. Hervalpercentage (heropname in bewo) is lager dan 5 %**